

Kinderrechten toepassen

Aanknopingspunten en kritische reflecties

Sara Lembrechts

Kenniscentrum Kinderrechten vzw (KeKi)

Overzicht

- Wat is KeKi?
- Opzet van de presentatie
- Betekenis van kinderrechten
  - Juridisch luik
  - Sociaal luik
- Betekenis van kinderrechten voor de VK-werking
- Literatuur
- Wat kan KeKi verder voor jullie doen?
- Contact

KEKI

1. Wat is KeKi?

Het Kenniscentrum Kinderrechten vzw (KeKi) wil de wetenschappelijke kennis over de rechten van het kind samenbrengen, toegankelijk maken, verspreiden en stimuleren.

2. Opzet: een denkproces stimuleren

KeKi kan als zgn. 'critical friend'

- Betekenis van kinderrechten toelichten en concretiseren a.h.v. voorbeelden
- Kritische reflectie over de plaats van kinderrechten binnen de VK-werking stimuleren
- Aanknopingspunten en discussievragen aanreiken over hoe deze kritische reflectie vanuit een kinderrechtenperspectief vorm kan krijgen

Niet: visie op kinderrechten 'opdringen', evaluatie of kritiek op de werking, concrete oplossingen

3. Betekenis van kinderrechten

- “Kinderrechten zijn (fundamentele) normen die*
- duidelijk maken dat kinderen en jongeren als volwaardige burgers een eigen plaats hebben in onze maatschappij*
  - gericht zijn op het realiseren van sociale rechtvaardigheid en menselijke waardigheid voor kinderen en jongeren.”*

Complex verhaal:

- Juridisch luik (3.1)
- Sociaal luik (3.2)

KEKI

3.1 Juridisch luik: kinderrechten als juridisch beginsel

Kinderen en jongeren hebben verschillende rechten

- Vastgelegd in regelgeving
  - Nationaal (vb. Decreet Rechtspositie)
  - Internationaal (vb. Verdrag voor de Rechten van het Kind)
- Aanspraak maken op rechten
- Rechten afdwingen

KEKI

3.1 Juridisch luik: kinderrechten als juridisch beginsel

Context van kindermishandeling:
evenwicht tussen

- *Protection*: vb. recht op bescherming tegen geweld
- *Provision*: vb. recht op begeleiding van je ouders / zorgfiguren, recht op hulp
- *Participation*: vb. recht om gehoord te worden in beslissingen die je aanbelangen

3.2 Sociaal luik:

kinderrechten als maatschappelijk doel

Kinderrechten zijn *relationeel*: ze krijgen betekenis in de manier waarop we met kinderen en jongeren omgaan

- Kindbeeld: Hoe zien we kinderen en jongeren? (3.2.1)
  - Machtsrelaties: Hoe verhouden kinderen en jongeren zich tot volwassenen, en omgekeerd? (3.2.2)
- Hoe verkrijg je sociale rechtvaardigheid en menselijke waardigheid? (3.2.3)

3.2.1 Kindbeeld

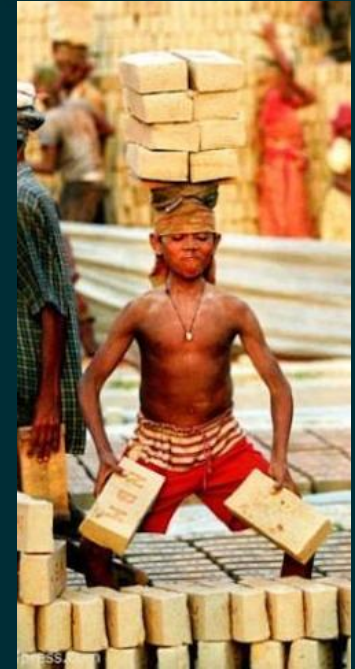
Hoe zien we kinderen en jongeren?

- Impliciet – expliciet
- Sociaal geconstrueerd
  - Verschilt in tijd, ruimte, context
  - Invloed van maatschappelijke waarden en normen
  - Samenleven van kinderen en volwassenen

⇒ DIVERSITEIT

KEKI

3.2.1 Kindbeeld

3.2.1 Kindbeeld

KINDBEELD	Focus op welzijn (protection/provision)	Focus op agency (participation)
KIND IS ...	Afhankelijk Kwetsbaar Gekwetst ...	Zelfstandig Bekwaam Verantwoordelijk ...
KIND HEEFT RECHT OP ...	Bescherming Veiligheid Emotionele zekerheid Zorg ...	Het woord nemen Gehoord worden Invloed uitoefenen Beslissingen mee vorm geven ...

Agency: capaciteit om betekenis te geven aan wat rondom je gebeurt, om keuzes te maken en om zelf verandering te initiëren

3.2.1 Kindbeeld

Kinderrechten: holistisch kindbeeld: vertrouwen in wat kinderen kunnen en hen ondersteunen in wat ze (nog) niet kunnen

Diversiteit in balans:

- Tussen verschillende kindbeelden (welzijn – agency)
- Tussen verschillende perspectieven (eigen kindbeeld, binnen een gezin, als hulpverlener, maatschappij)

3.2.2 Machtsrelaties

Bewustwording:

- Statisch: macht als een verticaal begrip
    - Scheefgegroeide machtsverhoudingen
    - Machtsmisbruik
    - Macht “hebben”
  - Dynamisch: macht als een relationeel begrip
    - Sterker - zwakker
    - (Verstoord) evenwicht
    - Macht “beoefenen”
- ⇒ Machtsrelaties spelen altijd: hoe ga je ermee om?
- Positief / negatief
  - Ook kinderen hebben macht

3.2.2 Machtsrelaties: betekenis van rechten

Macht om je eigen leven vorm te geven

- Politieke macht?
- Belang van het kind vs andere belangen?

Machtspositie van kwetsbare mensen versterken: onmacht aanklagen

- Sterkere persoon geeft controle uit handen
- Zwakkere persoon wordt in positie versterkt (empowerment)
  - Gevoel van eigenwaarde
  - Verandering kunnen aanbrengen

3.2.3 Sociale rechtvaardigheid en menselijke waardigheid

Kinderrechtenperspectief nodigt uit om een evenwicht te zoeken tussen verschillende polen:

1. VK: Veiligheid van het kind primeert

- Kindgericht werken (kindvriendelijke procedures)
- Verder dan kwetsbaarheid: veerkracht versterken (zelfbeeld, zelfbewustzijn, naar waarde schatten, ervaren dat je ertoe doet) machtspositie versterken
- Vaardigheden versterken (informatie, begrijpen van de context, communiceren, vragen en antwoorden)
- Leren van kinderen

3.2.3 Sociale rechtvaardigheid en menselijke waardigheid

Kinderrechtenperspectief nodigt uit om een evenwicht te zoeken tussen verschillende polen:

2. Controle durven loslaten:

- Vertrouwen stellen in kinderen
- Verantwoordelijkheden / aansprakelijkheid van hulpverleners
- Onvoorspelbaar proces = onzeker proces

⇒ KRITISCHE REFLECTIE
IN DIALOOG

Enkele reflecties (1)

Kritische vragen stellen bij de eigen werking

- In hoeverre verschilt een **kind**-perspectief van een **kinderrechten-perspectief**? In hoeverre komen ze overeen?
- Welk **kindbeeld** primeert bij de VK's? Wat zijn hiervan de gevolgen voor de werking? Verschilt dit kindbeeld van je eigen, persoonlijke kindbeeld? Van je kindbeeld als hulpverlener?
- Welke verantwoordelijkheden hebben de VK's om naast de bescherming van kinderen en jongeren ook hun **agency-rechten** te promoten en te ontwikkelen?

Enkele reflecties (2)

- Hoe kunnen de **3P's in evenwicht** gebracht worden binnen de werking van de VK's? Welke maatregelen kunnen bijvoorbeeld genomen worden om het risico op trauma te minimaliseren en de betrokkenheid van slachtoffers te maximaliseren?
- Wat is jouw beeld van **macht**?
- Welke **machtsrelaties** spelen er tussen kinderen en volwassenen binnen de VK werking? Hoe ga je hiermee om? Welke invulling geef je als hulpverlener aan die relatie?
- Wat betekent **participatie** binnen de VK-werking? Gaat dit verder dan het vernoemen van participatie in de regulering? Op welke manier wordt het begrip ingevuld?

Enkele reflecties (3)

- Welke plaats is er binnen de VK's voor de **mening van kinderen en jongeren**? Geeft de werking je voldoende ruimte om effectief met die mening rekening te houden? Op welke manier gebeurt dit al, hoe zou het anders kunnen?
- Welke **actieve rol kunnen kinderen en jongeren** zelf opnemen? Hoe zien zij de strijd tegen kindermishandeling? Hoe ervaren kinderen en jongeren de werking van de VK's? Welke goede praktijken en verbeterpunten stellen zij voor? Welke rol kunnen kinderen en jongeren spelen in hun eigen bescherming?
- ...

KEKI

- Cockburn, T. (2005), Children's Participation in Social Policy: Inclusion, Chimera or Authenticity? *Social Policy and Society*, 4(2), 109-119.
- Gallagher, M. (2008), Foucault, Power and Participation, *International Journal of Children's Rights*, 16(3), 395-406.
- Hart, S.N., Lee, Y. & Wernham, M. (2011), A new age for child protection – General Comment 13: Why it is important, how it was constructed, and what it intends? *Child Abuse & Neglect*, 35, 970-978.
- Herbots, K. & Put, J. (2015), The Participation Disc. A Concept Analysis of (a) Child ('s Right to) Participation, *International Journal of Children's Rights*, 23, 154-188.
- Mudaly, N. & Goddard, C. (2009), The Ethics of Involving Children Who Have Been Abused in Child Abuse Research, *International Journal of Children's Rights*, 17, 261-281.
- Thomas, N. (2007), Towards a Theory of Children's Participation, *International Journal of Children's Rights*, 15(2), 199-218.

Kan KeKi nog iets betekenen?

Databank | Research on Stage | Vorming - Coaching | Tijdschrift | Onderzoeksthema's | Publicaties

Vernieuwde website met ons aanbod: www.keki.be.

- Databank: instrumenten, Vlaamse onderzoeken en (inter)nationale publicaties over kinderrechten (o.a. over kindermishandeling, jeugdhulp etc.)
- Research on Stage: podium voor de bekendmaking van recent onderzoek (o.a. over online hulpverlening ikv zelfdoding)
- Vormings- en coachingsaanbod voor professionals
- TJK: kritische bijdragen over ontwikkelingen in jeugd en kinderrechtenveld
- Diverse onderzoeksthema's (bijv. lopend traject over participatie)

Taalkeuze

Nederlands ▾

Meer info?**Help** - [NL](#) / [EN](#) / [FR](#)**KeKi** - [NL](#) / [EN](#) / [FR](#)**Links** - [NL](#) / [EN](#)info@keki.be

+32 (0)9 243 24 70

Vanaf deze pagina kan je:[Naar het startscherm](#) Geen fiches bewaard.**Trefwoorden**[Home](#) > [Kinderen in kwetsbare situaties](#) > [Geweld / uitbuiting](#) > [Kindermishandeling en verwaarlozing](#)   [Het resultaat bewaren](#) [De zoekopdracht beperken](#)

-   De arrondissementale raden kindermishandeling en het Vlaams Forum Kindermishandeling / Boone, Maria Elisabeth
-   Beperkt kwalitatief onderzoek naar de noden van slachtoffers van historisch geweld en misbruik in jeugd- en onderwijsinstellingen in Vlaanderen / Roevens, Elke
-   Besluit van de Vlaamse regering betreffende erkenning en subsidiëring van de vertrouwenscentra kindermishandeling / Vlaamse Regering
-   Child maltreatment in sociocultural context: from a syndrome to the Convention on the Rights of the Child / Agathonos-Georgopoulou, Helen
-   Child Maltreatment in United States: An Examination of Child Reports and Substantiation Rates / Kesner, John E.
-   Childhood Maltreatment and the Development of Relational and Physical Aggression: The Importance of a Gender-Informed Approach / Cullerton-Sen, Crystal
-   Children at risk of neglect: Challenges faced by child protection practitioners in Guatemala City / Coope, Caroline M. ; Theobald, Sally
-   Children / Archard, David
-   Children's rights in schools: what do teachers know? / Shumba, Almon
-   Conscription of children in armed conflict - a form of child abuse. A study of 19 former child soldiers / de Silva, Harendra
-   Culture, children's rights and child protection / Welbourne, Penelope
-   Developing services for a public health approach to child maltreatment / Gilbert, Ruth
-   Developing a template for National Child Protection Index Reports / Ager, Alastair
-   Doctoraatsproject / Desair, Kristof
-   UN Economic and Social Council Resolution 2002/14 / Verenigde Naties - Economische en Sociale Raad

Contact

Kenniscentrum Kinderrechten vzw (KeKi)

HoGent Campus Schoonmeersen

C-gebouw, lokaal Co.008

Valentin Vaerwyckweg 1

9000 Gent

+32 9 243 24 70

www.keki.be

sara@keki.be

KEKI